

UKM 06/20 Ung frivillighet i Den norske kirke

Den norske kirke har i 2020 en sak til Kirkemøtet om Frivillighet i Den norske kirke (KM 12/20). Den norske kirke er en av de store frivillighetsaktørene i samfunnet. Og for å bevare en levende folkekirke må frivilligheten styrkes. Saken bygger på Paulus bilde om Kirken som Kristi kropp (1 Kor 12). «*Vi som sammen bærer kirkens oppdrag, er lemmer på det samme legemet og grener på det samme treet. I dette fellesskapet vil vi at alle skal ha mulighet til å delta og bidra.*» (KM 12/20)

Derfor skal frivillighet i Den norske kirke bære preg av å være «... *eit fellesskap prega av likeverd, deltaking og respekt for mangfald*» (Visjonsdokument for Den norske kirke 2019-2021). For å nå dette foreslås å styrke en organisk forståelse av frivillighet og å utforske hva som står i veien for en inkluderende frivillighet i Den norske kirke. Barn og unge nevnes spesielt som «fullverdige medlemmer av menigheten med mulighet til innflytelse og medvirkning» (KM 12/20). Saken fremhever blant annet behov for kompetanseøkning, gode rammer og rutiner og kommunikasjonsstrategier for frivillighet.

Refleksjonsspørsmål

- Anser du deg selv som frivillig? Anser menigheten deg som frivillig?
- Hvordan ble du eventuell frivillig i menighet/kirken?
- Hvordan er oppfølging av deg som ung frivillig i menigheten? Hva fungerer bra? Hva fungerer dårlig?
- Vet du hva du kan bidra med i din menighet? Og hva brenner du for?

Om frivillighet

Frivilligheten anses som en bærebjelke i det norske samfunnet. Mennesker som engasjerer seg frivillig er aktive, mindre ensomme, friskere og lykkeligere enn andre.¹ Frivillighet bidrar til inkludering, fellesskap og engasjement. Den styrker demokratiet, løser viktige samfunnsoppgaver og bidrar til folkehelse. Derfor satses, forskes og snakkes det mye om frivillighet.

Frivillighet i Norge står sterk. Veldig mange mennesker engasjerer seg frivillig. 63 % av befolkningen (over 15 år) har gjort frivillig arbeid i løpet av det siste året (Frivillighetsbarometeret 2019) og dette tallet har vært stabilt over mange år. Men frivillighet er også i endring. Tradisjonelt har frivillig innsats i stor grad vært knyttet til langvarig medlemskap i bestemte organisasjoner.

I dag engasjerer flere seg mer kortvarig ut ifra personlige interesser og mål. Digital frivillighet er blitt en del av bildet, som for eksempel facebookkampanjen *Hent barn fra Moria!*

Også mange unge engasjerer seg som frivillige og opplever her fellesskap og mestring. Et økt antall medlemskap i organisasjoner peker på at antall unge frivillige er økende. De som engasjerer seg i tidlig alder fortsetter ofte med frivillig engasjement livet ut. Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) påpeker byråkratiske hyrder og manglene møte- og arrangementslokaler som største utfordringer for den unge frivilligheten i Norge.

Frivillige i Den norske kirke i 2019:

i barnarbeidet	18 118
i ungdomsarbeidet	15 590

Kilde: SSB

Lederkurs i menighet i 2019

Antall deltakere over 15 år	2419
Antall gjennomførte kurs	344

Kilde: Menighetenes rapportering i planverktøy.

To dimensjoner til utforskning

KM 12/20 tematiserer to dimensjoner som også er interessant når UKM skal reflektere om ung frivillighet i Den norske kirke: en organisk forståelse av frivillighet og inkluderende frivillighet.

Organisk forståelse av frivillighet

KM 12/20 beskriver at rekruttering av frivillige i Den norske kirke ofte foregår slik at menigheter har (forhåndsdefinerte) oppgaver som skal løses og så prøver en å finne frivillige til å løse disse. Dette kalles for en instrumentell forståelse av frivillighet. Med en mer organisk forståelse av frivillighet vil en istedenfor spørre etter hva den enkelte vil å bidra med. En slik tilnærming til tar utgangspunkt i de frivilliges ønsker, motivasjon og evner og vektlegger deltakelse og medvirkning.

Er en organisk forståelse av frivillighet viktig for unge i kirken? På hvilken måte kan det i så fall legges til rette for mer deltakelse og medvirkning? Eller er det bra med forhåndsdefinerte oppgaver?

Inkluderende frivillighet

Frivillighet Norge³ har de siste årene jobbet med på å øke mangfold i frivilligheten. Bakgrunnen er at mange flere enn de som er frivillige kunne tenke seg å engasjere seg, men mange blir aldri spurt.

Rekruttering av nye frivillige skjer oftest blant dem som allerede er med. Også intern kultur og språk, uklare forventninger, økonomi, mangel på tilgjengelighet og mangel på oppfølging beskrives som hindringer for en frivillighet som gir alle mulighet til å kunne delta. Mennesker med minoritetsbakgrunn deltar i mindre grad som frivillige enn andre. Slik står frivillighet i fare for å sementere forskjeller og å bli utført av homogene grupper. KM 12/20 utfordrer til å reflektere rundt hvordan dette også gjelder i Den norske kirke.

Hvilken betydning har inkluderende frivillighet for unge i kirken? På hvilken måte kan frivillighet i kirken bli mer inkluderende?

Frivillighet Norge viser at nye arbeidsmetoder for rekruttering og ivaretagelse av frivillige kan bidra til en mer inkluderende frivillighet. Se for eksempel inkluderingskoden.no.

Konsekvenser for organisering og frivillighetsledelse i Den norske kirke

- Hva er utfordringer rund ung frivillighet i kirken i dag og hva bør gjøres annerledes?
- Hva motiverer barn, ungdom og unge voksne til å bidra med engasjement og innsats?
- Hva er god frivillighetsledelse for barn, ungdom og unge voksne?
- Det virker å være vanskelig å vite for ungdommer hva de kan bidra med i menigheten. Og mange unge anser ikke kirken som et sted hvor de kan engasjere seg. Hva kan man gjøre med det?

Leave no one behind

Et av de grunnleggende prinsippene for Bærekraftsmålene er at ingen skal utelates: «Leave no one behind». Målene er først oppnådd når de er oppnådd for alle mennesker, inklusive spesielt sårbare grupper som for eksempel etniske minoriteter og funksjonshemmede. Siden målene i stor grad berører fremtiden til dagens barn og unge har ung frivillighet mye å bidra med under realiseringen av Bærekraftsmålene. Derfor er det viktig at barn og unge inkluderes på en god måte i beslutningsprosesser og utførelsen av målene.

Use Your Talents

På Madagaskar for vel et tiår siden, opplevde man at profesjonalisering og prosjektorganisering av kirkens arbeid bidro til mindre eierskap og initiativ i menighetene. I denne situasjonen vokste metoden Use Your Talents fram. Metoden tar utgangspunkt i menneskers ressurser, enten det handler om materielle eiendeler, evner, erfaring, nettverk eller økonomiske ressurser. Metoden har skapt økt bærekraft, eierskap og frivillig initiativ. Den har vist seg å ha en frigjørende kraft, og kan være relevant og inspirerende å benytte i arbeidet med frivillighet også i norsk sammenheng. (KM12/20) Se mer her: <https://nms.no/nyhet/use-your-talents-nye-veier-pa-gamle-stier/>

